

Wyrok z dnia 1 kwietnia 2004 r.

III SK 21/04

Brak jest podstaw prawnych do umieszczenia w sentencji decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów stwierdzenia o dominującej pozycji przedsiębiorcy, jeżeli nie orzeczono w niej o nadużywaniu tej pozycji (art. 8 ust. 2 i art. 9 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, jednolity tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804 ze zm.).

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Katarzyna Gonera, Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 kwietnia 2004 r. sprawy z powództwa „C.P.” Spółki z o.o. z siedzibą w W. i Gminy K. przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o przeciwdziałanie praktykom monopolistycznym, na skutek kasacji „C.P.” Spółki z o.o. od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie z dnia 16 grudnia 2002 r. [...]

o d d a l i ł kasację i zasądził od C.P. Sp. z o. o. w W. na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Powódka „C.P.” Sp. z o.o. w W. w sprawie z powództwa jej i Gminy K. przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o przeciwdziałanie praktykom monopolistycznym wniosła kasację od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie-Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 16 grudnia 2002 r. [...].

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy, uwzględniając odwołanie Gminy K., zmienił decyzję Prezesa Urzędu z dnia 31 października 2001 r. w ten sposób, że pominął zawarte w sentencji określenie „zajmującej na rynku właściwym pozycję dominującą” (odnoszące się do tej Gminy) oraz oddalił odwołanie powodowej Spółki.

Wyrok stanowił, że nie stwierdza się stosowania przez Gminę K. praktyk ograniczających konkurencję polegających na: 1) przeciwdziałaniu ukształtowaniu się warunków niezbędnych do powstania bądź rozwoju konkurencji, poprzez nierównoprawne traktowanie przez Gminę K. przedsiębiorców posiadających w użytkowaniu wieczystym nieruchomości, przez ustalanie opłat rocznych za użytkowanie wieczyste działek należących do Gminy K., w ten sposób, iż „C.P.” Sp. z o.o. ponosi z tytułu powyższych opłat ciężary większe niż inni przedsiębiorcy działający na tym samym rynku i uiszczający opłaty roczne za użytkowanie wieczyste w niższej wysokości, 2) stosowaniu w podobnych umowach z osobami trzecimi niejednorodnych warunków umów, stwarzających tym osobom zróżnicowane warunki konkurencji, poprzez różne traktowanie przez Gminę K. przedsiębiorców posiadających w użytkowaniu wieczystym nieruchomości na terenie tej Gminy i ustalanie opłat rocznych za użytkowanie wieczyste nieruchomości należących do Gminy K., w ten sposób, iż „C.P.” Sp. z o.o. ponosi z tytułu powyższych opłat ciężary większe niż inni przedsiębiorcy działający na tym samym rynku i uiszczający opłaty roczne za użytkowanie wieczyste w niższej wysokości.

W kasacji Spółka wniosła o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania względnie o jego zmianę przez orzeczenie stwierdzające naruszenie art. 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 122, poz. 1319 ze zm.) przez nadużywanie pozycji dominującej przez Gminę K. na rynku opłat za użytkowanie wieczyste, a także o uznanie tych praktyk za ograniczające konkurencję i nakazanie ich zaniechania. Wnosząca kasację zarzuciła, że opłaty za użytkowanie wieczyste nieruchomości należących do Skarbu Państwa były wielokrotnie niższe. Skarb Państwa nie miał bowiem wystarczających środków finansowych na prowadzenie aktualizacji tych opłat z powodu zawyżonych cen za opinie rzeczoznawców majątkowych. Nie pozwalało to na odpowiednio częste korzystanie z ich usług w celu ustalenia wzrastających wartości nieruchomości. Nie twierdzi się jednak w kasacji, że Gmina K. traktowała niejednakowo powodową Spółkę i innych użytkowników gminnych nieruchomości. Zdaniem wnoszącej kasację, Sąd Okręgowy powinien uwzględnić jej wniosek o zawieszenie postępowania (art. 177 § 1 pkt 3 w związku z § 2 k.p.c.) do czasu rozstrzygnięcia sprawy dotyczącej stosowania praktyk monopolistycznych przez Polską Federację Stowarzyszeń Rzeczoznawców Majątkowych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest nieuzasadniona. Pierwsze zagadnienie, które należy rozważyć, dotyczy pozycji dominującej pozwanej Gminy na rynku właściwym (art. 8 ust. 1 ustawy).

Przez rynek właściwy ustawa rozumie rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwość, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji (art. 4 pkt 8 ustawy). Pozycja dominująca oznacza pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli jego udział w rynku przekracza 40% (art. 4 pkt 9 ustawy).

Prezes Urzędu stwierdził w sentencji decyzji, że pozwana Gmina zajmuje na rynku właściwym pozycję dominującą. Zmieniając tę decyzję, Sąd Okręgowy pominął to stwierdzenie, a poza tym powtórzył jej treść co do nienaruszenia art. 8 ust. 2 pkt 3 i 5 ustawy. Sąd ten przyjął, że jest niewłaściwe orzekanie o dominującej pozycji rynkowej Gminy ze względu na stwierdzenie nienadużywania tej pozycji. Przepisy nie przewidują możliwości orzeczenia o pozycji rynkowej strony bez stwierdzenia nadużywania pozycji dominującej.

To stanowisko Sądu pierwszej instancji jest trafne. Pozycja dominująca na rynku właściwym jest bowiem jedynie przesłanką wydania przez Prezesa Urzędu na podstawie art. 9 ustawy decyzji o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i nakazującej zaniechania jej stosowania. Przepis art. 9 ustawy stanowi bowiem, że Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za ograniczającą konkurencję i nakazującą zaniechania jej stosowania, jeżeli stwierdzi (...) naruszenie art. 8. Pozycja dominująca jest przesłanką zastosowania przepisu art. 8, co powinno być wskazane - z powołaniem dowodów - w uzasadnieniu decyzji.

Brak podstaw prawnych do umieszczenia w sentencji decyzji stwierdzenia o dominującej pozycji pozwanej Gminy na rynku właściwym jest przyczyną oddalenia kasacji w odniesieniu do zarzutu wadliwego ustalenia przez Sąd Okręgowy zakresu produktowego rynku właściwego. Według tego Sądu do towarów substytucyjnych

wobec użytkownika wieczystego, a więc należących do tego samego rynku produktowo właściwego, należy zaliczyć własność i użytkowanie przekraczające 20 lat, odnoszące się do dużych nieruchomości przeznaczonych na cele produkcyjne. Sąd Najwyższy nie podziela tak kategorycznie sformułowanego poglądu. Przemawia przeciwko niemu znaczne zróżnicowanie sytuacji prawnej właściciela, użytkownika wieczystego i użytkownika posiadającego prawo użytkowania przez okres ponad 20 lat. Obejmuje to w szczególności odmienne zakresy prawa władania rzeczą i zróżnicowanie opłat oraz podatków. Nie można jednakże wykluczyć możliwości, że mimo tych różnic prawnych wskazane rodzaje prawa do nieruchomości są traktowane przez osoby z nich korzystające jako substytuty w rozumieniu art. 4 pkt 8 ustawy i że w związku z tym mieszczą się one w rynku produktowo właściwym. Wymagałoby to jednakże szczegółowych ustaleń, przede wszystkim przez stwierdzenie, czy i ewentualnie jaki wpływ ma zmiana ceny użytkowania wieczystego na ceny dwóch pozostałych form władania nieruchomością, z uwzględnieniem rynku właściwego terytorialnie i czasowo (i odwrotnie). Jest to jednakże zbędne dla potrzeb niniejszej sprawy. Służy to bowiem ustaleniom w przedmiocie pozycji dominującej przedsiębiorcy, a - jak już wyżej stwierdzono - ustalenie dotyczące pozycji pozwanej Gminy nie ma wpływu na rozstrzygnięcie sprawy ze względu na niestwierdzenie naruszenia zakazów z art. 8 ust. 2 ustawy.

Drugi podstawowy zarzut kasacji dotyczy niezawieszenia postępowania przez Sąd Okręgowy do czasu zakończenia innego postępowania toczącego się przed Prezesem Urzędu i nieprzeprowadzenia dowodu z akt tej sprawy. Sprawa ta dotyczy praktyk monopolistycznych Polskiej Federacji Stowarzyszeń Rzecznawców Majątkowych w W., polegających na ustalaniu zawyżonych cen za usługi rzeczoznawców. Zarzut ten jest bezzasadny. Sąd Okręgowy trafnie przyjął, że sprawa ta - będąca przedmiotem oddzielnego postępowania - nie ma bezpośredniego wpływu na niniejsze postępowanie. Różne są bowiem przedmioty tych obu postępowań.

Z tych względów na podstawie art. 98 i art. 393¹² k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

=====